

บทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี

เทศบาลตำบลคำเขื่อนแก้ว อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร

Women's Role in Participation in Local Politics : A Case Study of Tambon Kham
Khuam Kaeo Municipality, Khum Khuam Kaeo District, Yasothon Province

วิจันท์ ดลสุข*

Vatjanant Dolsook*

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์เรื่อง บทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลคำเขื่อนแก้ว นี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นด้านบทบาทความเป็นผู้นำในท้องถิ่น 2) เพื่อศึกษาผลการเปรียบเทียบบทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุกับวุฒิการศึกษาที่ต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นด้านความเป็นผู้นำ กระบวนการทางการเมือง และกิจกรรมของชุมชนในท้องถิ่นของประชากรสตรีเพศในเขตเทศบาลตำบลคำเขื่อนแก้ว อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร การวิจัยในครั้งนี้ ได้ใช้วิธีการศึกษาจากการค้นคว้าเอกสารและการออกภาคสนามในเขตที่ต้องศึกษา โดยการแจกแบบสอบถามกับบุคคลเป้าหมายและการทดสอบความเชื่อมั่นที่เทศบาลตำบลคำเขื่อนแก้ว อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร แล้วนำมาปรับแก้จึงนำไปสอบถามประชากรในเขตพื้นที่ที่จะต้องศึกษา

ผลการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ One-way ANOVA พบว่า สตรีที่มีอายุต่างกันมีบทบาทในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน และสตรีที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีบทบาทในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน

ผลของการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อเสนอแนะ ด้านบทบาทความเป็นผู้นำในท้องถิ่น เห็นว่าสตรีต้องแสดงบทบาทของตนที่มีต่อครอบครัวและท้องถิ่น มีพฤติกรรมเหมาะสมกับการประชาสัมพันธ์ได้ดี และเหมาะสมกับความเป็นผู้นำด้านวัฒนธรรมประเพณีผู้นำในการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมอันดีงามให้คงอยู่ สตรีควรเป็นสัญลักษณ์อันดีงาม สร้างค่านิยมเกียรติยศให้แก่ท้องถิ่น ด้านกระบวนการทางการเมืองในท้องถิ่นสตรีต้องสนใจเข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการวางแผนบริหารงบประมาณ ติดตามประเมินผลเป็นผู้นำของชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายกเทศมนตรี ประธานสภา และสตรีควรมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ยินดีรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น วางรากฐานทางการเมืองแก่เยาวชนที่จะเป็นผู้นำในอนาคตมีวิสัยทัศน์ในการวางแผนการดำเนินการบริหารท้องถิ่น โดยการสร้างจิตสำนึกด้านความถูกต้องดีงาม ค่านิยมของสังคม เป็นต้น รวมทั้งเป็นผู้นำชุมชน เป็นผู้นำกลุ่มชน สอดส่องป้องกันผู้ก่อการร้าย โจรผู้ร้าย การค้ามนุษย์และร่วมกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ด้านกิจกรรมของชุมชนในท้องถิ่นเห็นว่าสตรีต้องมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับงานอาชีพด้านต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนประสานเชื่อมโยงแหล่งผลิต คิดวิธีผลิตแบบใหม่เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค ประสานแหล่งจำหน่าย บริหารจัดการผลประโยชน์เกี่ยวกับกิจกรรมของชุมชน และเป็นผู้ดำเนินการจัดตั้ง

กลุ่มอาชีพ กลุ่มเลี้ยงสัตว์ กลุ่มแปรรูปอาหาร กลุ่มหมอรักษาโรคทางเลือก กลุ่มร้านค้าริมทาง และเห็นว่าสตรีควรจะมีบทบาทเกี่ยวกับประสบการณ์ ควรสนใจใฝ่รู้กิจกรรมอาชีพของชุมชน การตลาด ร้านค้า การให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้ประกอบการสตรี กลุ่มบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เป็นแม่บทให้แก่ชุมชนในท้องถิ่นในการเป็นวิทยากรเชิงปฏิบัติการงานอาชีพ

คำสำคัญ : บทบาทสตรี, การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

ABSTRACT

The thematic paper on ‘Women’s Roles in Participation in Local Politics of Tambon Kham Khuan Kaeo Municipality, Kham Khuan Kaeo District, Yasothon Province’ was of three objectives: to explore women’s roles of participation in local politics as a local leader, to compare their roles of participation in politics classified according to personal data of different ages and education backgrounds and to look into suggestions for their roles of participation in local politics in respects of women’s leadership, political processes, and local community activities in the aforementioned municipality. The study was carried out through the documentary research and field trips in the target area by distributing the questionnaire handout to the target subjects and the test of reliability was done at Tambon Fah Yat Municipality in Yasothon province’s Maha Chanachai district. Thereafter, they were adjusted, edited and distributed to the population in the area under study.

Results of the hypothesis testing by T-test were found that women with different ages were strongly correlated with their roles of local political participation in various aspects, whereas those with different educational backgrounds were also strongly correlated with their roles of local political participation in various aspects.

Research results were as follows :

Study’s results of the samplers’ opinions and suggestions were the following : As leadership roles in localities, women should: play their own roles to families and localities, possess appropriate behaviours suitable for making good publicity and traditional and cultural leadership, be the leaders in encouraging groups of cultural conservations to keep them sustainable, be good symbolic idols, create honorable values to their localities. In political processes in localities, they should pay attention to participating and taking responsibilities for planning the budget administration, follow assessment of leadership of

community leaders such as village headmen, village headman chiefs, Mayor, Head of Local Administration Council. More importantly, they should possess wide visions, be appreciative of others' opinions, lay political foundation to the youths to become quality leaders in the future, have visions of planning to handle affairs of local administration by creating good and decent awareness of social valuables and so on, including being community leaders and population groups, monitoring and preventing terrorism, crimes of every form, human trafficking and coordinating with government sectors concerned. For local community activities, women should possess various professional visions, think and find a new way of production to meet consumers' requirements, cooperate with goods distribution channels, handle and manage interests of community activities and become leaders to deal with professional groups, animal raising groups, food processing groups, alternative physician groups, and roadside retail shops. Moreover, they should : widen their experiences, be interested in and ambitious for professional community activities, marketing, outlets, boost morale of ones who earn their honest livings, groups of doing public benefits, and act as a guest speaker for carrying out professional workshops.

Keywords : Women's Role, Participation in Local Politics

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

นับตั้งแต่ปี 2475 ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจาก ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็น ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และได้มีพัฒนาการทางการเมืองเรื่อยมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของรูปแบบการปกครอง ได้กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง การเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะปกครองตนเองและเป็น กิจกรรมอันเกิดจากพฤติกรรมและบทบาทร่วมกันของบุคคลที่เข้ามาใช้อำนาจในการปกครองสังคมการใช้ อำนาจทางการเมืองจะเป็นสิ่งที่ถูกต้อง และชอบธรรมได้ก็จะต้องกระทำในนามของส่วนรวม และกระทำเพื่อ ประโยชน์ของชนส่วนใหญ่ โดยไม่จำกัดเพศ เชื้อชาติ ชนชั้น ฐานะทางสังคม หรืออุดมการณ์ทางการเมือง

ประเทศไทย มีวัฒนธรรมทางการเมืองและการปกครองนับแต่สมัยโบราณนั้น ไม่เปิดโอกาสให้สตรี เข้ามามีบทบาททางการเมืองได้เช่นเดียวกับบุรุษ กล่าวคือ สตรีถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพบางอย่างให้อยู่ใน วงแคบ ประกอบกับขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อระหว่างชายและหญิงว่ามีความแตกต่างทาง กายภาพและชีวภาพ ซึ่งบทบาทของผู้ชายถูกมองในลักษณะของความเข้มแข็งอดทน มีความเป็นผู้นำทั้ง ภายนอกและภายในครอบครัว ตลอดจนหน้าที่การงาน กล่าวคือ ผู้ชายจะมีหน้าที่หลักสำคัญในการหาเลี้ยง ครอบครัวยุค เช่น การรับราชการตามกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ในขณะที่ผู้หญิงถูกมองว่าเป็นผู้อ่อนแอ บทบาทของผู้หญิงจึงถูกกำหนดให้มีหน้าที่ต่าง ๆ อยู่ภายใต้ครอบครัว คือเป็นเพียงผู้ดูแลความเรียบร้อย ภายในบ้านปรนนิบัติสามีเลี้ยงดูบุตร หรือทำงานมีฝีมือ ซึ่งในเรื่องความสามารถของสตรีนั้น หากมีการ ยอมรับในสิทธิหน้าที่และเปิดโอกาสให้ได้มีการแสดงออกอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกับบุรุษแล้วก็เชื่อได้อย่าง แน่ใจว่าความสามารถของสตรีจะมีได้ยิ่งหย่อนไปกว่าบุรุษ

ความสามารถของสตรีนับวันได้มีการรับรองให้มีศักดิ์และสิทธิเทียบเท่ากับบุรุษไม่ว่าจะเป็นสิทธิการ ใช้ชื่อสกุลของตนเอง สิทธิในการเลือกใช้สรรพนามนำหน้าของหญิงที่มีสามีแล้วจะเลือกใช้ใช้นาง หรือนางสาวก็ได้ แม้กระทั่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยก็บัญญัติรับรองสิทธิความเสมอภาคของบุรุษและสตรีไว้อย่าง ชัดเจน ในปัจจุบันหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้เล็งเห็นความสำคัญของสตรีที่จะเป็นพลังใน การพัฒนาทุกระดับ ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด และระดับประเทศ ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมี รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล ราชการส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมาย กำหนด การจัดรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวก็เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองของ ตนเอง ซึ่งแต่ละรูปแบบจะเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองในระดับ ต่างกันไปไม่ว่าจะเป็นกรณีมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแสดงความคิดเห็น การไป ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การประชุมประท้วง การเรียกร้องเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรทางการเมือง ซึ่ง นับว่าเป็นการเปิดโอกาสให้สตรีตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วมในการเมืองระดับท้องถิ่นมากขึ้น บวกกับ แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540 – 2544) ต้องการเน้นถึง “การพัฒนาคน” ในทุกเพศทุกวัย จึงทำให้สตรียิ่งมีโอกาสพัฒนาขีดความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ เพื่อคุ้มครองสิทธิและโอกาสอย่าง ทัดเทียมกันในสังคมตลอดจนเปิดโอกาสให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในทางสังคม และการเมืองเพิ่มมากขึ้น

ดังนั้น จึงเป็นแรงตลใจให้ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาบทบาทสตรีและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลคำเขื่อนแก้ว อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง และถือว่าบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นจริงในการพัฒนารูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

2. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ด้านความเป็นผู้นำในท้องถิ่น กระบวนการทางการเมืองในท้องถิ่น และด้านกิจกรรมของชุมชนในท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุกับวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นด้านความเป็นผู้นำในท้องถิ่น กระบวนการทางการเมืองในท้องถิ่น และด้านกิจกรรมของชุมชนในท้องถิ่นของประชากรสตรีเพศในเขตเทศบาลตำบลคำเขื่อนแก้ว อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร

3. ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ประชากรสตรีเพศที่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลคำเขื่อนแก้ว และมีสิทธิ์เลือกตั้ง

ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ บทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านความเป็นผู้นำในท้องถิ่น, กระบวนการทางการเมืองในท้องถิ่น และกิจกรรมของชุมชนในท้องถิ่น

ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ เขตเทศบาลตำบลคำเขื่อนแก้ว อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยอาศัยกรอบแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ ปลายปิด และปลายเปิด ดังนี้

- 1) แบบสอบถามแบบปลายปิด แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับตัวแปรต้น หรือตัวแปรอิสระเกี่ยวกับอายุ วุฒิการศึกษาสถานภาพครอบครัว อาชีพ รายได้ต่อเดือน (ตารางที่ 1 - 5)

- ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทความเป็นผู้นำในท้องถิ่น

กระบวนการทางการเมืองในท้องถิ่น และ กิจกรรมของชุมชนในท้องถิ่น เกณฑ์มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

- 2) แบบสอบถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับ มี 1 ตอน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเทศบาลตำบลคำเขื่อนแก้ว มี 3 ด้านได้แก่บทบาทความเป็นผู้นำในท้องถิ่นกระบวนการทางการเมืองในท้องถิ่น และ กิจกรรมของชุมชนในท้องถิ่น

5. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทำการสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหาของ การวิจัย
2. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
3. เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามในด้านความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องด้านภาษา (Wording) ผู้เชี่ยวชาญประกอบไปด้วย 3 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชื่น วิไลไพโร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เดชา ใจกลาง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริณชัย ชนไฟโรจน์
4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการแนะนำและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์ โดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่ง
5. นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่กลุ่มสตรีเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ที่ไม่ใช่พื้นที่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนซึ่งใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach โดยกำหนดค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาตั้งแต่ .70 ขึ้นไป จะถือว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น
6. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

6. สรุปผลการวิจัย

บทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลคำเขื่อนแก้ว อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร มีผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าแปลผล เกี่ยวกับบทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ด้านบทบาทความเป็นผู้นำในท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบล คำเขื่อนแก้ว อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร

ข้อที่	ด้านบทบาทความเป็นผู้นำในท้องถิ่น	X	S.D.	แปลผล
1	สตรีมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่บทบาทความเป็นผู้นำในท้องถิ่นได้ระดับใด	4.08	.947	มาก
2	สตรีมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ความเป็นผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลได้ระดับใด	3.88	.834	มาก

3	ค่านิยมของสังคมยกย่องให้สตรีมีส่วนร่วมความเป็นผู้นำในชุมชนได้ระดับใด	3.68	.902	มาก
4	สตรีมีความสามารถมีบทบาทที่จะมีส่วนร่วมในการวางแผนการแก้ไขปัญหาได้มากน้อยเท่าไร	3.68	.779	มาก
5	สตรีมีความเชื่อมั่นในตัวเองในระดับใด	3.99	.773	มาก
6	สตรีมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบด้านภารกิจต่าง ๆ ของชุมชนระดับใด	3.89	.540	มาก
7	วุฒิการศึกษาที่แตกต่างกันของสตรีมีส่วนในการกำหนดบทบาทความเป็นผู้นำชุมชนในระดับใด	3.98	.896	มาก
8	ภูมิหลังของสตรีมีส่วนในการกำหนดบทบาทความเป็นผู้นำชุมชนในระดับใด	3.68	.897	มาก
9	อาชีพของสตรีมีส่วนในการกำหนดบทบาทความเป็นผู้นำชุมชนในระดับใด	3.68	.779	มาก
10	สตรีสามารถที่จะปฏิบัติบทบาทตามหน้าที่ความเป็นผู้นำอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐานได้ระดับใด	4.09	.831	มาก
ข้อที่	ด้านบทบาทความเป็นผู้นำในท้องถิ่น (15 ข้อ)	\bar{X}	S.D.	แปลผล
11	สตรีมีการตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่ในระดับใด	4.08	.829	มาก
12	สตรีที่มีอายุแตกต่างกันจะมีบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกันในระดับใด	3.48	1.114	มาก
13	ฐานะทางการเงินเศรษฐกิจ ของสตรี มีส่วนในการปฏิบัติหน้าที่ผู้นำชุมชนในระดับใด	3.68	.898	มาก
14	สภาพทางครอบครัวของสตรีมีผลต่อประสิทธิภาพความเป็นผู้นำในการทำงานของสตรีในระดับใด	3.68	.898	มาก
15	ท่านเห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า “ผู้ชายเป็นช้างเท้าหน้า ผู้หญิงเป็นช้างเท้าหลัง” ในระดับใด	3.39	.490	ปานกลาง
รวม		3.79	.874	มาก

ผลของการวิจัยสรุปโดยภาพรวม พบว่า บทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ด้านบทบาทความเป็นผู้นำในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย คือ 3.79 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อสตรีสามารถที่จะปฏิบัติบทบาทตามหน้าที่ความเป็นผู้นำอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐานได้ระดับใด มีค่าเฉลี่ย 4.09 รองลงมาคือข้อสตรีมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่บทบาทความเป็นผู้นำในท้องถิ่นได้

ระดับใด และข้อสตรีมีการตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่ในระดับใด มีค่าเฉลี่ย 4.08 และข้อสตรีมีความเชื่อมั่นในตัวเองในระดับใด มีค่าเฉลี่ย 3.99 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าแปลผล เกี่ยวกับบทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ด้านกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลคำเขื่อนแก้ว อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร

ข้อที่	ด้านกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่น	X	S.D.	แปลผล
1	ปัจจุบันสตรีได้สนใจข่าวสารทางการเมืองในระดับใด	3.50	1.114	ปานกลาง
2	ปัจจุบันสตรีสนทนาเกี่ยวกับสถานการณ์และปัญหาทางการเมืองในระดับใด	3.79	.404	มาก
3	สตรีไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งการเมืองระดับท้องถิ่นในระดับใด	3.90	1.041	มาก
4	สตรีได้เป็นสมาชิกหรือร่วมรณรงค์หาเสียงให้กลุ่มการเมืองท้องถิ่นในระดับใด	4.29	.637	มาก
5	สตรีได้ชักชวนประชาชนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งการเมืองระดับท้องถิ่น ในระดับใด	4.09	.700	มาก
6	สตรีร่วมสนทนา ในเรื่องปัญหาการเมืองท้องถิ่นในระดับใด	3.68	.779	มาก
ข้อที่	ด้านกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่น	X	S.D.	แปลผล
7	สตรีติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาสังคม(เช่น เรื่องสาธารณสุข ความเป็นอยู่)ในระดับใด	3.38	1.108	ปานกลาง
8	สตรีเคยร้องเรียนปัญหาต่าง ๆ ในเรื่องของส่วนรวมที่ได้รับความเดือดร้อนจากการทำงานของการเมืองท้องถิ่นในระดับใด	3.69	.640	มาก
9	สตรีเคยรวมกลุ่มเรียกร้องเพื่อขอโครงการหรืองบประมาณจากการเมืองท้องถิ่นในระดับใด	3.48	.807	ปานกลาง
10	สตรีเคยรวมกลุ่มแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะต่อการเมืองท้องถิ่นในระดับใด	3.98	.898	มาก
11	สตรีใช้สิทธิส่วนตัวร้องเรียนองค์กรท้องถิ่นให้แก่ปัญหาส่วนตัวที่ได้รับความเดือดร้อนจากการทำงานของการเมืองท้องถิ่นในระดับใด	3.39	.490	ปานกลาง
12	สตรีร่วมเป็นอาสาสมัครทำงานโครงการแก้ปัญหาสังคมในชุมชน สาธารณสุข การฝึกอาชีพในชุมชน ในระดับใด	3.78	.870	มาก

13	สตรีร่วมประชุมกับชุมชน องค์กร หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อหารือถึงปัญหาและโครงการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในระดับใด	3.88	.829	มาก
14	สตรีมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในเวทีประชาคมของการเมืองท้องถิ่นในระดับใด	3.39	.666	ปานกลาง
15	สตรีมีส่วนร่วมในการตรวจสอบประเมินผลอำนาจการปกครองท้องถิ่นในระดับใด	3.19	.602	ปานกลาง
รวม		3.69	.640	มาก

ผลของการวิจัย สรุปโดยภาพรวม พบว่า บทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ด้านกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่น อยู่ในระดับมา โดยมีค่าเฉลี่ย 3.69 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อสตรีได้เป็นสมาชิกหรือร่วมรณรงค์หาเสียงให้กลุ่มการเมืองท้องถิ่นในระดับใด มีค่าเฉลี่ย 4.29 ข้อสตรีได้ชักชวนประชาชนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งการเมืองระดับท้องถิ่น ในระดับใด มีค่าเฉลี่ย 4.09 และข้อสตรีไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งการเมืองระดับท้องถิ่นในระดับใด มีค่าเฉลี่ย 3.90 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าแปลผล เกี่ยวกับบทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ด้านกิจกรรมของชุมชนในท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลคำเขื่อนแก้ว อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร

ข้อที่	ด้านกิจกรรมของชุมชนในท้องถิ่น	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	สตรีได้เข้าร่วมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพของประชาชนในชุมชนในระดับใด	3.99	.893	มาก
2	สตรีมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมพัฒนาอาชีพของ การเมืองท้องถิ่นในระดับใด	3.98	.776	มาก
ข้อที่	ด้านกิจกรรมของชุมชนในท้องถิ่น	\bar{X}	S.D.	แปลผล
3	สตรีร่วมเสนอแนวคิดนโยบายเพื่อร่วมพัฒนาอาชีพต่าง ๆ ในชุมชนในระดับใด	4.08	.832	มาก
4	สตรีเป็นตัวแทนของชุมชนเข้าร่วมอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาอาชีพของชุมชนในระดับใด	4.09	.831	มาก
5	สตรีให้ความร่วมมือกับการเมืองท้องถิ่นในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการส่งเสริมอาชีพของชุมชนในระดับใด	3.88	.945	มาก
6	สตรีมีส่วนร่วมเสนอนโยบายการส่งเสริมของรัฐตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับใด	3.88	.829	มาก

7	ท่านได้ให้ความร่วมมือในกลุ่มอาชีพของการเมืองท้องถิ่นเพราะต้องการเสริมรายได้ของกลุ่มอาชีพในระดับใด	3.99	.896	มาก
8	สตรีได้เสนอแนวคิดลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ของกลุ่มอาชีพในชุมชนการเมืองท้องถิ่นระดับใด	3.79	.874	มาก
9	สตรีเข้าไปมีบทบาทในการร่วมปฏิบัติธรรมของชุมชนในระดับใด	3.88	.947	มาก
10	สตรีเป็นผู้มีบทบาทเกี่ยวกับการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นในระดับใด	3.79	.874	มาก
11	สตรีเป็นผู้มีบทบาทในกลุ่มอาชีพทำดอกไม้ประดิษฐ์จากผ้าใยบัวและกลุ่มแปรรูปอาหารในระดับใด	4.40	.490	มาก
12	สตรีเป็นผู้มีบทบาทในกิจกรรมของศูนย์สุขภาพชุมชนในระดับใด	3.89	.699	มาก
13	สตรีเป็นวิทยากรในการศึกษาอบรมการแพทย์แผนไทยในระดับใด	4.28	.785	มาก
14	สตรีเป็นผู้มีบทบาทในธุรกิจร้านค้าชุมชนท้องถิ่นในระดับใด	4.28	.785	มาก
15	สตรีเป็นผู้ไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทของชุมชนในระดับใด	3.67	1.190	มาก
รวม		3.98	.776	มาก

ผลของการวิจัย สรุปโดยภาพรวม พบว่า บทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ด้านกิจกรรมของชุมชนในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.98 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อสตรีเป็นผู้มีบทบาทในกลุ่มอาชีพทำดอกไม้ประดิษฐ์จากผ้าใยบัวและกลุ่มแปรรูปอาหารในระดับใด มีค่าเฉลี่ย 4.40 ข้อสตรีเป็นวิทยากรในการศึกษาอบรมการแพทย์แผนไทยในระดับใด และข้อสตรีเป็นผู้มีบทบาทในธุรกิจร้านค้าชุมชนท้องถิ่นในระดับใด มีค่าเฉลี่ย 4.28 และข้อสตรีเป็นตัวแทนของชุมชนเข้าร่วมอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาอาชีพของชุมชนในระดับใด มีค่าเฉลี่ย 4.09 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับบทบาทของสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ด้านบทบาทความเป็นผู้นำในท้องถิ่น ด้านกระบวนการทางการเมือง และด้านกิจกรรมของชุมชน โดยแยกเป็นข้อเสนอแนะ จำนวน และร้อยละ ผู้เสนอแนะ และไม่เสนอแนะ ดังนี้

บทบาทของสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ด้านบทบาทความเป็นผู้นำในท้องถิ่น	เสนอแนะ		ไม่เสนอแนะ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. สตรีควรแสดงความเป็นผู้นำในด้านวัฒนธรรมประเพณีและนำเอาวัฒนธรรมประเพณีปรับใช้ในด้านต่าง ๆ	168	71.49	67	28.51	235	100
2. สตรีควรส่งเสริมด้านการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นโดยวิธีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี เป็นต้น	174	74.04	61	25.96	235	100
3. สตรีควรเป็นตัวอย่างด้านค่านิยมสังคมประเพณีท้องถิ่น ควรหาแนวทางป้องกันการประกอบมิชฌาชีพ ยาเสพติด ให้โทษ เป็นต้น	157	66.81	78	33.19	235	100
บทบาทของสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ด้านกระบวนการทางการเมืองในท้องถิ่น	เสนอแนะ		ไม่เสนอแนะ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. สตรีควรมีมนุษยสัมพันธ์ มีวิสัยทัศน์การรับฟังผู้อื่น แล้วนำมาปรับใช้ทางกระบวนการทางการเมือง	181	77.02	54	22.98	235	100
2. สตรีควรมีวิสัยทัศน์ในการวางรากฐานแก่เยาวชนที่จะเตรียมตนเป็นผู้นำในอนาคต	166	70.64	69	29.36	235	100
บทบาทของสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ด้านกระบวนการทางการเมืองในท้องถิ่น	เสนอแนะ		ไม่เสนอแนะ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3. ควรแสดงวิสัยทัศน์ด้านการวางแผนการดำเนินงาน แก่ ผู้บริหารในท้องถิ่นเกี่ยวกับความชอบธรรม ความเป็นไปได้ในการดำเนินงานในท้องถิ่น	159	67.66	76	32.34	235	100
บทบาทของสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ด้านกิจกรรมชุมชนในท้องถิ่น	เสนอแนะ		ไม่เสนอแนะ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. สตรีควรมีพฤติกรรมนิยมให้เป็นตัวอย่างของประชาชนในท้องถิ่นและ เป็นผู้แทนทางวัฒนธรรมเพื่อนำ เกียรติยศสู่ท้องถิ่น	172	73.19	63	26.81	235	100
2. สตรีควรสนใจใฝ่รู้เกี่ยวกับกิจกรรมวิชาชีพของชุมชนและควรเป็นขวัญกำลังใจ	188	80	47	20	235	100

ในการประกอบสัมมาชีพในชุมชน						
3. สตรีควรจะสร้างวิสัยทัศน์ในด้านการค้าขาย การประกอบธุรกิจชุมชนด้านการบำบัดเพื่อสุขภาพประชาชนและเป็นแม่บทให้แก่ชุมชนในท้องถิ่น	193	82.13	42	17.87	235	100

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับบทบาทของสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น พบว่า ด้านกระบวนการทางการเมืองในท้องถิ่น กลุ่มผู้เสนอแนะเห็นว่าสตรีควรมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ยินดีที่จะรับฟังแนวคิดผู้อื่น โดยใช้ปัญญาหาทางมาปรับใช้กับกระบวนการทางการเมืองพร้อมทั้งวางรากฐานทางการเมืองแก่เยาวชน ผู้ที่จะเตรียมตนเป็นผู้นำทางการเมืองในอนาคต ควรมีวิสัยทัศน์การวางแผน การดำเนินการบริหารท้องถิ่น โดยสำนึกถึงความชอบธรรม ความถูกต้องและแนวทางที่จะเป็นไปได้ในการดำเนินงานบริหารท้องถิ่น และด้านกิจกรรมชุมชนในท้องถิ่น กลุ่มผู้ให้ข้อเสนอแนะเห็นว่า สตรีควรเก็บเกี่ยวประสบการณ์ ควรสนใจใฝ่รู้กิจกรรมอาชีพของชุมชน ด้านการตลาด ขวัญกำลังใจในการประกอบสัมมาชีพของชุมชน บำบัดเพื่อสุขภาพประชาชน และเป็นแม่บทให้แก่ชุมชนในท้องถิ่น ด้านเป็นวิทยากรเชิงปฏิบัติการงานอาชีพ

7. อภิปรายผลการวิจัย

บทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ด้านบทบาทความเป็นผู้นำในท้องถิ่น พบว่าสตรีมีความเป็นผู้นำทางด้านวัฒนธรรมประเพณีและส่งเสริม อนุรักษ์สืบสานประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นเอาไว้ สตรีควรเป็นตัวอย่างด้านค่านิยมสังคมควรวางแนวทางป้องกันอันตราย ด้านวัฒนธรรมการประกอบกิจการต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาตำบลหรือท้องถิ่น ช่วยในด้านการบริหารการเงินการคลังของท้องถิ่นในฐานะสตรีเพศเป็นสมาชิกของท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชวนชม สร้อยเพชร** ได้ศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทสตรีในโครงการพัฒนาตำบลของอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าความแตกต่างในเรื่องเพศไม่มีผลกระทบต่อความสำเร็จของโครงการนอกจากนั้นสมาชิก อบต. ทั้งเพศชาย และ เพศหญิงสามารถแสดงบทบาทที่มีความสำคัญและได้รับการยอมรับอย่างเท่าเทียมกันในการดำเนินการตามโครงการพัฒนาตำบล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโครงการที่เกี่ยวกับผู้หญิงและเด็ก และโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิก อบต. ชายได้ให้การยอมรับและการสนับสนุนต่อผลงานของสมาชิก อบต. หญิงมากขึ้นไม่พบความแตกต่างในระดับของความสามารถระหว่างสมาชิก อบต. เพศ ชายและหญิง ดังนั้นรัฐบาลกลางสมควรจัดหาความรู้แก่สมาชิก อบต. ให้มากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการบริหารการเงิน ในเรื่องการเขียนโครงการพัฒนาตำบลในเรื่องการจัดทำงบประมาณเป็นต้น นอกจากนี้รัฐบาลกลางควรจัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนโครงการพัฒนาท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น และรัฐบาลกลางควรเผยแพร่ความรู้ในเรื่องนี้ เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่สาธารณสุข ซึ่งจะเป็นการเพิ่มความแข็งแกร่งให้แก่การปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ

เนื่องจากประชาชนในท้องถิ่นยังขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น บทบาทของสตรีในปัจจุบันยังเป็นที่ยอมรับของสังคมในท้องถิ่น ยินดีจะให้สตรีเป็นผู้นำด้านสังคม เศรษฐกิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **รุ่งทิภา แสงทิรัญ** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทผู้นำสตรีทางการเมืองในเขตกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาถึงบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีและศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัยพบว่าผู้นำสตรีส่วนใหญ่สมรสและมีบุตรแล้วมีอายุระหว่าง 41-50 ปี ผู้นำสตรีส่วนใหญ่มีรูปแบบเป็นครอบครัวเดี่ยว (Nuclear Family) คือประกอบด้วยบิดามารดาและบุตร อยู่รวมกันปัจจัยด้านสถานภาพสมรส และรูปแบบครอบครัวที่ได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกในครอบครัวที่มีผลต่อบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีในระบบประชาธิปไตยมากที่สุด ปัจจัยด้านอายุการศึกษา อาชีพ และรายได้ที่มีผลต่อบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีรองลงมา และจากการสัมภาษณ์พบว่า บทบาทของสตรีทางด้านสังคมเป็นบทบาทที่ได้รับการยอมรับมากที่สุด และสตรีที่มีความสามารถในระดับสูงจะมีบทบาทในทางการเมืองมากกว่าสตรีที่มีความรู้ความสามารถต่ำกว่าและยังพบว่ามีสตรีเพียงจำนวนน้อยที่ยังยึดติดกับธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมอยู่จึงไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวกับการเมือง เพราะเห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องสกปรกและเป็นเรื่องของบุรุษ

บทบาทของสตรีด้านกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่น พบว่าสตรีมีมนุษยสัมพันธ์มีวิสัยทัศน์ในการรับฟังผู้อื่น แล้วนำมาปรับใช้กับกระบวนการทางการเมือง การวางรากฐานแก่เยาวชนที่จะเตรียมตนเป็นผู้นำในอนาคต วางแผนการดำเนินงาน และวางรากฐานแก่ผู้บริหารท้องถิ่น ด้วยความชอบธรรมความเป็นไปได้ในการดำเนินงานในท้องถิ่น และสิทธิของสตรีก็เท่าเทียมกับบุรุษเพศ มีเสรีภาพ มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันด้านการเมือง การดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ศศิพร ลิทธิพันธ์** ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเงื่อนไขการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรี พบว่าสตรีที่เข้ามาสู่บทบาททางการเมืองคิดว่ามีสิทธิเสมอภาคและเท่าเทียมกับบุรุษ และการได้รับการยอมรับบทบาทต่าง ๆ ในการทำงานก็ไม่แตกต่างไปจากบุรุษ โดยประชาชนให้การยอมรับบทบาททางการเมืองสตรีในระดับปานกลาง เพราะบทบาทยังมีน้อยกว่าบุรุษที่เป็นนักการเมืองมาก ในการที่สตรีเข้าสู่บทบาททางการเมืองนั้น ยังมีสัดส่วนต่ำกว่าบุรุษ โดยมีปัจจัยเป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีบทบาททางการเมือง 2 ประการ และปัจจัยที่เกิดจากตัวสตรีที่ขาดความสนใจ ขาดความกระตือรือร้นไม่กล้าตัดสินใจเข้ามามีส่วนสำหรับสังคมไทย สตรีส่วนมากขาดความเชื่อมั่น ขาดความรู้ และปัจจัยอย่างอื่น จึงขาดโอกาสเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหาร หรือมีก็น้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นรินทร์ หลวงปา** ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสตรีกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น พบว่า สตรีในเขตเทศบาลตำบลเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีความรู้ ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับมากด้านการเสนอปัญหาแนวทางการพัฒนา อยู่ในระดับน้อย ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมและการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของเทศบาลอยู่ในระดับน้อย การทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล อายุ สถานภาพด้านครอบครัว ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในท้องถิ่น มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง นอกนั้นไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี

บทบาทสตรีทางการเมืองท้องถิ่น ด้านกิจกรรมชุมชนในท้องถิ่น พบว่าสตรีมีพฤติกรรมนิยมเป็นตัวอย่าง เป็นผู้แทนของประชาชนในท้องถิ่น สตรีสนใจใฝ่รู้กิจกรรมวิชาชีพของชุมชนและเป็นขวัญกำลังใจในการประกอบสัมมาชีพ สตรีได้สร้างวิสัยทัศน์ในธุรกิจการค้าและบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์เป็นแม่บทให้แก่ชุมชนในท้องถิ่นเช่นเดียวกับบุรุษเพศ มีความเท่าเทียมกันในการพัฒนาท้องถิ่น ลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ พูลสวัสดิ์ นาทองคำได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาเมืองนำอยู่เทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ การพัฒนาเมืองนำอยู่เป็นแนวทางการพัฒนาแบบองค์รวม โดยมีคนเป็นศูนย์กลางที่อาศัยความเข้มแข็งของชุมชนเป็นรากฐานในการพัฒนามุ่งให้เกิดความสงบ สะอาด ปลอดภัย มีระเบียบวินัย มีเศรษฐกิจฐานรากที่เข้มแข็งและมีระบบการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งศึกษาใน 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า ด้านการตัดสินใจประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้คัดเลือกจากประชาคมหมู่บ้านเข้าร่วมคัดเลือกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ของเทศบาลตำบลร่องคำร่วมกันสมาชิกสภาเทศบาล ด้านการปฏิบัติ ประชาชนเข้าร่วมโครงการและปฏิบัติตามโครงการในระดับมากเนื่องจากเชื่อมั่นบทบาทของคณะผู้บริหาร ไม่ต่อต้านการบริหารงานและปฏิบัติตามนโยบายอย่างพร้อมเพรียงกัน ด้านผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากการดำเนินโครงการอยู่ในระหว่างการพัฒนาเพื่อให้เกิดสภาพเมืองนำอยู่ขึ้น ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากภาครัฐ เอกชน ประชาชนโดยทั่วไปอย่างต่อเนื่องและจริงจังจึงจะบรรลุตามเป้าหมาย ด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลางเมื่อพบว่าไม่โปร่งใสหรือไม่ถูกต้องในระบบการบริหารจัดการ ประชาชนไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐเพราะเกรงว่าจะเป็นการเสียต่อตนเอง จะดูแลสอดส่องเฉพาะปัญหาการขาดระเบียบวินัยในเทศบาล และการดูแลสิ่งของสาธารณะ เช่น ถังขยะสวนสาธารณะ เป็นต้น ประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในโครงการแตกต่างกันซึ่งสามารถใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความยั่งยืนสืบไปนอกจากนี้ ยังมีปัจจัยที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประจวบ สุดจันทร์ ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นตามทัศนคติของประชาชนในเขตอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมี 5 กิจกรรม พบว่า ทัศนคติด้านการจัดทำแผนงานและโครงการเพื่อพัฒนาสตรีและเด็กให้มีคุณภาพ เพศชาย อยู่ในระดับสูง ส่วนด้านอื่น ๆ ทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างก็อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน จำแนกตามอายุอายุต่ำกว่า 30 ปี และอายุ 30 ปีขึ้นไปอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไปอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกตามอาชีพ ค้าขาย ข้าราชการ และรับจ้าง เห็นว่าบทบาทผู้นำสตรี ด้านการจัดทำแผนและโครงการเพื่อพัฒนาสตรีและเด็ก กิจกรรมด้านการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ของสตรีในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต กิจกรรมด้านการส่งเสริมกลุ่มของสตรีและดูแลการปฏิบัติงานของสตรีให้มีคุณภาพ กิจกรรมด้านการจัดทำข้อมูลทะเบียนของสตรีและเด็กในหมู่บ้าน สำรวจปัญหาความต้องการในหมู่บ้าน กิจกรรมด้านการประสานงานและให้ความร่วมมือในโครงการพัฒนาสตรีและเด็กของภาครัฐและเอกชน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอาชีพเกษตรกรกรรม เห็นว่าบทบาทของผู้นำสตรีด้านการประสานงานและให้ความร่วมมือโครงการ

พัฒนาสตรีและเด็กของภาครัฐและเอกชนที่เข้าไปดำเนินงานอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน มีข้อเสนอแนะ คืออยากให้ผู้นำสตรีมีการติดตามแผนงานและศึกษาระบบโครงสร้างงานของตนอย่างละเอียดรอบคอบ มีความเข้มแข็งและเด็ดขาดในการตัดสินใจ มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐให้มาก มีความสามัคคีกันในกลุ่ม รับผิดชอบต่อหน้าที่ โดยดำเนินงานให้ต่อเนื่องและเป็นระบบ รวมทั้งจัดทำแผนระยะยาวมีการเตรียมแผนล่วงหน้า และมีความเข้าใจก่อนการปฏิบัติกิจกรรมทุกอย่าง

ผลการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ One-way ANOVA พบว่า สตรีที่มีอายุต่างกันมีบทบาทในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันไป และสตรีที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีบทบาทในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันไป

8. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรจัดอบรมเพื่อสร้างความรับผิดชอบและตระหนักในการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นหาวิธีให้สตรีกล้าแสดงออกในการเป็นผู้นำ และเข้าใจการเมืองให้มากขึ้นกว่าเดิม
2. ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมกระบวนการทางการเมือง ให้มากขึ้น ซึ่งไม่ใช่เฉพาะเพียงแต่ไปใช้สิทธิ์ในการเลือกตั้งเท่านั้น ต้องติดตามผลการบริหารงานของท้องถิ่นอย่างจริงจังและเป็นประจำ
3. ควรส่งเสริมให้สตรีโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเยาวชนสตรีให้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบบทบาททางการเมืองของสตรีแต่ละท้องถิ่นของไทยแล้วนำมาปรับใช้ให้เข้ากับสภาพของการปรับเปลี่ยนของโลก
2. ควรวิจัยปัญหาสตรีที่มีส่วนร่วมด้านความเป็นผู้นำของกลุ่มคนในสังคมไทยมีน้อย ซึ่งไม่ยอมรับเท่าที่ควร แล้วนำมาปรับใช้ในสังคมและยุคสมัยที่เหมาะสม
3. ควรศึกษาความพร้อมของสตรีต่อการพัฒนาประเทศไปสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตย

บรรณานุกรม

กลุ่มการวิจัยและสารสนเทศ สำนักส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย. (2549.) **บทสรุปผลงานวิจัยด้านสตรี.**

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว.

จิรติ ดิงศภัทร. (2530). **สตรีไทยสมัยรัตนโกสินทร์และการศึกษาวิจัยงานพัฒนาสตรี.** กรุงเทพมหานคร :

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จุไรรัตน์ จันท์ธำรง. (2529). **รวมบทความประเด็นเรื่องสตรี.** กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยสังคม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2535). **การวิจัยเบื้องต้น.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชมรมเด็ก.

สิทธิพันธ์ พุทธิสุน. (2529). **ทางเลือกที่ไม่ง่ายนัก : การมีส่วนร่วมทางการเมืองในประเทศกำลังพัฒนา.**

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สมยศ นาวิการ. (2521). **การพัฒนาองค์การและการจูงใจ**. กรุงเทพมหานคร : สยามการพิมพ์.

ชวนชม สร้อยเพชร. (2543). **บทบาทสตรีในโครงการพัฒนาตำบลของอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่**.

วิทยานิพนธ์สาขาการเมืองการปกครอง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นรินทร์ หลวงป. (2550). **สตรีกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบล**

เมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. **สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ประจวบ สุตจันทร์. (2550). **บทบาทของผู้นำสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นตามทัศนคติของประชาชนในอำเภอ-**

ชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช. **สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2550.

พูลสวัสดิ์ นาทองคำ. (2550). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาเมืองน่าอยู่เทศบาลตำบล-**

ร่องคำอำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์. **งานวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

รุ่งทิภา แสงหิรัญ. (2541). **บทบาทของผู้นำสตรีทางการเมืองในเขตกรุงเทพมหานคร**. **วิทยานิพนธ์รัฐ**

ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

ศิริพร สิทธิพันธ์. (2529). **เงื่อนไขการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรีและการยอมรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร-**

หญิง. **วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย :

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.